

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Arnoldi Corvini à Belderen J. U. D. Jus Canonicum, Per Aphorismos Strictim Explicatum

Corvinus van Beldern, Arnold

Amstelodami, 1663

In jus vocando.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10591

Impedimento; ut si Delegatus, impedimento aliquo, sive juris; ut, *quia infamis, c. sciscitatus. 13. de rescript. c. 1. 3. qu. 7. &c.* sive facti, ut, *quia infirmus*; Delegationis negotio interesse impediatur.

Temporis lapsu; ut, si dies, intra quem causa ex mandati forma debuerat terminari, sit lapsa, nec à partibus prorogata. *c. de causis. 4. in princ. de offic. deleg.*

Contrario rescripto; puta si in eo prioris expressa fiat mentio. *c. caterum. 3. de rescript. Gl. in d. c. in literis.*

Recusatione; cum iudex datus, (idem & hoc jure, in Ordinario, *c. 4. de foro comp. c. cum speciali. 61. in princ. de appellat.*) ab altero litigatorum, non ex sola suspicione, ut jure Civili; *l. apertissimi. 16. l. ult. C. de judic.* sed iusta suspitionis causa, removeri postulatur. *d. c. 4. c. inter monasterium. de sent. & re jud. d. c. cum speciali. vide infra de recusat. tit. 36.*

Iurisdicctio Iudicis Delegati, si expirat in termino peremptorio, quem partibus adsignavit, post congruam peremptorii horam, contumacem non exspectabit; si non expirat, potest exspectare in diem alteram, & iterum citare. *c. consuluit. de offic. judic. deleg.*

De in jus vocando.

TIT. III.

DIximus in genere de judiciis, & ejus occasione de Iudice: restat, ut explicemus iudicii preparatoria, principium, media, finem.

Preparatoria iudicii futuri sunt, in jus vocatio, libelli oblatio, reconventio, seu mutua petitio.

Primò agendum de *in jus vocando*; seu *Citationibus*; quia eæ omnium iudiciorum instituendorum sunt fundamentum; utpote sine quibus omnia, quæ in negotio aut loco adversus absentes aguntur, viribus careant. Nam neque civilis, neque naturalis ratio quenkquam indefensum iudicari permittit. *Gloss. pen. can. Ecclesia Sancta Maria. 10.*

ria. 10. de constitut. Unde nullo modo tolli possunt. *Clem. pastoralis. de sent. & re judic. ubi Dd.*

Est *citatio*, actus judicialis, seu iudicii præparatorius, quo is, quem coram fisci opus est, Iudicis mandato legitime vocatur, juris experiundi gratiâ.

Partes ejus sunt tres; *Præceptio Iudicis*; c. 1. §. *contractantes. de foro comp. in 6. Marant. in spec. aur. c. de citat. num. 51.* de qua debet apparere; non enim præsumitur: *Felin. ad c. quoniam. de probat. nisi alia sit consuetudo: Corn. consil. 95. lib. 4. Verbalis citatio*; quam Nuncius exequitur; & ejusdem nuncii relatio. *Marant. d. loc. num. 55. Felin. ad c. gratum. col. 3. de off. deleg.*

Quæ ex actis apparere debet; alioqui Citatio nullius momenti est. *Specul. de citat. §. sequitur. num. 11.*

Nuncio hac in re creditur, utpote jurato, & de suo officio testificanti, donec contrarium ostendatur. *Gl. 2. in c. cum à nobis. 21. de testib.*

Est Citatio *vel Iuris*, *Clem. 2. de poen.* cum Lex, vel Canon, certum dierum terminum, intra quem quis ad actum aliquem exercendum se iudicio debeat sistere, vel adesse statuit: *ut in c. 1. & c. quam sit. 6. vers. cupientes. de elect. in 6. in c. quamvis. de offic. ordin. c. 1. de appell. in 6. Vel Hominis*; cum mandato Iudicis in jus vocatur. *ut in c. cum dilecti. 6. de dolo & cont. c. veniens. 15. de accus.*

Utraque vel est *Generalis*, qua quicumque sua interesse putaverit, negotio ut adsit, & in jus veniat, admoneatur, *ut in c. 1. de election. in 6. Host. & Innoc. in c. dilecti. de except.* Vel *Specialis*, qua persona certa, & vocandi causa exprimitur.

Hæc est vel *Verbalis*, eaque aut *Publica*, aut *Privata*; vel *Realis*.

Verbalis est, quæ fit verbo; *Publica*, cum publicè, affixis citationis literis, *Felin. in c. quoniam. §. porro. Ut lite non contest.* (*Edictalis* dicitur) aut per præconem, campanam, vel tubam; *Marant. part. 6. cap. de citat. num. 98.*

Privata,

Privata, cum quis privatim per nunciū, partem, vel Notarium, ad domum citatur. *arg. c. Circumcelliones. 23. qu. 5. & c. cum parati. 19. de appellat.*

Realis est, cum fit personæ citandæ apprehensio. *c. se clericus. 15. de sent. excomm. in 6.*

Edictalis citatio tum demum fieri potest, si quis alio modo citari nequeat; *c. causam qua. 3. de dolo & contum. Clem. 1. de jud.* ut si citandus per se, vel per alios efficiat, ne citatio possit ad se pervenire; *d. Clem. 1. & c. ex tua. 11. de cleric. non resid. c. Romana. 1. §. contrahentes. de foro compet. in 6.* si locus ubi citari debet, non est tutus; *d. Clem. 1. c. statuimus ut is. 13. de offic. deleg. in 6. Clem. un. de foro comp. Clem. causam. 3. §. verum. de election. si citentur omnes quorum interest. c. fin. de elect. in 6. Felin. d. c. quoniam. §. porro.*

Fieri debet in locis vicinis; *d. Clem. un. & c. ubi periculum. 3. §. porro. de elect. in 6.* in locis remotioribus affixa citatum non arctat. *d. Clem. causam. §. fin.*

Vicina loca intelliguntur, quæ domicilio citandi ita vicina sunt, ut verisimiliter citationis notitiam habere possit. *l. dies cautioni. 4. §. toties. 6. ff. de damno infect.*

Fit omnis citatio jussu Iudicis, per apparitorem, ad instantiam & postulationem litigatoris; citra quam Iudex neminem citare debet in causis privatis, *c. significasti. 18. verb. petitionem. de foro comp.* potest in publicis. *c. qualiter. 24. de accus. Socin. de citat. art. 6. num. 2.*

Citare possunt, sed non extra locum, ubi judicare tenentur; *c. fin. §. conservatores. & c. statutum. 11. §. in nullo. de rescript. in 6.* Iudices Ordinarii; & Delegati, *c. 1. de caus. poss.* Non tamen hi per Edictum; Nisi hoc aut ex consuetudine, aut speciali concessione habeant. *c. cum contingat. 13. in fin. de foro compet. ubi Gl. in verb. vel consuetudine. c. dilecti. 4. de arbitr. ubi Gl. in verb. consuetudinem. Gail. 1. obs. 57. num. 13.*

Citari debent omnes quorum interest, quorumque causa agitur: *Marant. d. loc. num. 2. 3. 4.* præsentis per-

fonaliter, absentes ad domum habitationis. *c. causam qua.*
3. de dolo & contum. ubi Gl. in verb. ad domum. & com-
mun. Canonista. Non tamen, nisi veniâ prius impetratâ,
 personæ quibus reverentia debetur; sub pœna quin-
 quaginta aureorum. *c. 58. Episcopus, qui mancipium. 12.*
qu. 2.

Citatio facienda non modo in singulis causis, sed sin-
 gulis etiam causarum actibus & partibus expediendis; si
 quidem in iis cognitione opus sit. *c. 1. de caus. poss. c. in-*
ter. de major. & obed. Clem. postoralis. de sent. & re jud.

Certis tamen casibus ad totam causam fieri potest cita-
 tio, ut si fiat ad locum remotum: non si ad propinquum.
c. cum dilecti. 6. de dolo & contum. ubi Panorm. num. 5. &
c. auditis. 8. num. 7. de procur. c. tum ex literis. 5. §. fin. de
in int. rest. ubi Gl. in verb. locorum distantiam.

Citatio ut valeat, debet committi à Iudice, *c. ex parte.*
33. de rescript. Felin. in c. 1. de judic. competente; d. Cl.
Pastoralis. Panorm. in c. praterea. 2. num. 16. de dilat.
 eam nuncius, juxta præscriptum suæ commissionis, exle-
 qui; *c. venerabili. 37. de off. deleg. d. c. cum dilecti.* in per-
 sonam, si illa haberi & inveniri potest; si non, ad domum,
 aut affixâ citationis scripturâ.

Ea continere debet; 1. *Nomen Iudicis citantis;* 2. *Nomen*
& cognomen ejus qui citatur. 3. *Illius ad cujus petitionem*
fit. 4. *Causam propter quam fit citatio.* 5. *Locum judicii.*
 6. *Diem & terminum comparendi.*

Nomen Iudicis citantis; ut citatus possit cognoscere,
 utrum à competente iudice sit citatus; citatio jussu iudicis
 sit facta; iudex sit delegatus, an Ordinarius.

Delegati enim citatio, ad hoc ut citatum ad compa-
 rendum arctet, non valet; nisi literas, tenorem com-
 missionis suæ continentes, inseruerit. *c. cum in jure. 31.*
de offic. deleg. & Innoc. num. 4. Panorm. num. 5. Felin.
num. 5.

Nomen & cognomen citandi exprimi debet: ut æquivo-
 catio evitetur; ut citatus cognoscat, utrum citatio ipsum
 concer-

concernat; ut actor amplius variare nequeat. *c. cum in multis. 2. in fin. de rescript. in 6. ubi Gloss. in verb. quorum. & verb. nomina. c. pastoralis. 13. c. significante. 34. de rescript.*

Nomen & cognomen citantis, ut citatus de eo qui ipsum citari curavit, sit certus, ad hoc ut deliberare secum possit, an contendere vel cedere velit: *c. fin. de rescript. ubi Gl. in verb. ejusdem nominis.* ut intelligere queat, citationem non ex officio Iudicis, sed ad instantiam citantis, esse factam. *vid. Panorm. in c. prout. 4. n. 9. de dolo & contum. & in c. pen. n. 2. 4. de foro compet. Ratio est in c. bona memoria. 3. de post. pral. & Gl. ibid. in verb. curavimus.*

Causa ob quam quis citatur, exprimenda, ut super quo convenitur, se possit instruere. *c. praterea. 2. de dilat. ubi Gl. in verb. plenè potuit. c. cum dilecti. 6. de dol. & contum. ubi Gl. in verb. quadam. Clem. 2. ut lite pend. & ibi Gl. in verb. plenè.*

Locus iudicii exprimi debet, ut intelligere citatus possit, an Iudex fines jurisdictionis excedat; *c. statutum. 11. §. in nullo. de rescript. in 6. c. pen. de off. Vicar. an locus, ut esse debet, si tutus, Clem. pastoralis. §. notorium. de sent. & re jud. c. accepimus. 6. de fid. instr. ubi Gl. verb. securo. c. ex parte. 47. de appell. c. accedens. 2. ut lit. non cont. c. cum persona. 7. de privil. in 6. non pestiferus. Gl. in Clem. 1. §. sanè prioratus. in verb. rationabilis. de statu monach. Felin. d. c. accedens. 2.*

Sed hoc intellige de citatione Iudicis Delegati; non Ordinarii; quia certum tribunal habet. *Philip. Franc. in c. cum parati. 19. de appell.*

Dies & terminus comparendi debet exprimi; ut citatus sciat, an dies juridica sit, an feriata; ad quam comparere non tenetur; sed demum die sequente: *c. cum dilecti. 6. de dol. & cont. ubi Panorm. num. 4. & in c. veniens. 15. de accusat. num. 5.* an sit congruus, ut ad locum destinatum pervenire commodè possit. *d. c. cum dilecti. 6.*

Fieri debet citatio tribus Edictis, intervallo decem dierum discriminatis; vel uno peremptorio, tantum temporis, quantum tria Edicta, continente; si quidem id sit necessarium; puta propter viarum distantiam; vel res celeritatem desideret. *c. tum ex literis. §. §. fin. de in int. rest. c. cum dilecti. 6. de dol. & cont. c. 1. de dilat.*

Quod tempus peremptorium Iudex non nisi ex justa causa, in citatione exprimenda, *Abb. in c. 1. in ult. not. de dilat. Lansfr. in c. quoniam. in verb. citationis. vers. sed quaro. de probation. Innoc. in c. ad petitionem. 22. de accus. abbreviare potest, aut debet. Dd. in c. 1. de dilat.*

Citatione facta legitime, reus in iudicium debet comparere, & causam suam defendere; *c. proposuisti. 19. de de foro compet. non tenetur si illegitime: c. fin. de feriis. Gl. in c. de causis. 4. §. illis. in verb. venire. de offic. deleg. & in c. veniens. 15. in verb. propter. de accus. Felin. in c. illud. de presunt. Convalidatur tamen ea citatio, si id sponte faciat. Clem. causam. §. fin. de elect. Felin. in c. illud. 8. num. 8. de prescript.*

Nonnunquam, etiam legitime citatus comparere non tenetur; ut si spoliatus, nec restitutus; *c. 1. & c. 6. prius ergo. 3. qu. 2.* si facto adversarii impeditus; ad majus Tribunal vocatus; vinculis, aut infirmitate detentus; aut aliis similibus causis implicatus. *c. quoniam. §. §. si autem de carnali. ut lite non contest.* Impedimento tamen cessante, sui copiam iudici, quanto citius potuerit, facere debet. *c. cum dilecti. 6. de dolo & contum.*

Qui citatos ad Curiam Romanam, ne sedibus convenientibus ibi se sistere possint, detinent; & qui citati, ne ibi tempore statuto venirent, se capi curant, beneficiis Ecclesiasticis privantur. *Clem. multorum. 2. de poenis.*

Operatur citatio præventionem: *c. proposuisti. 19. ubi Socin. de foro comp. Gl. in Clem. 1. de judic. perpetuat iurisdic-*

risdictionem, *c. gratum. 20. c. relatum. 19. de offic. deleg. Clem. 2. ut lite pend. & actionem; d. c. gratum. 20. cum seq. Clem. 1. & 2. ut lit. pend.* suspendit Iudicis potestatem per intervallum termino datum; *c. cum inter. 16. de elect.* inducit litis pendentiam.

Litem pendere dicimus, postquam à Iudice competente citatio emanavit & ad partem citatam pervenit, vel per eam factum fuit, quominus ad notitiam ejus pervenerit. *Myns. cent. 4. obs. 26. per Clem. cum lite. ut lite pend.*

De foro competente.

TIT. IV.

VOcari Reus, ut suprà diximus, debet ad *Iudicem suum competentem.*

Actor enim sequi debet forum Rei. *c. cum sit. 8. c. si clericus. 5. hic. c. 15. experientia. 11. qu. 1.*

Forum, est locus vel sedes, in qua lites & controversiæ judiciales exercentur. *c. forus. 10. de verb. signif.*

Illud quis fortitur, vel *ratione domicilii*, vel *privilegii*, vel *rei controversæ situs*, vel *delicti*, vel *contractus*, vel *causæ*, vel *continentiæ*, & *causarum affinitatis*.

Ratione domicilii, originis, si ibi reperiatur; *Canon. Dd. in c. fin. hic. habitationis, c. cum sit generale. 8. eod.* si ibi reperiatur, si non: *Gloss. in c. causam. 3. in verb. ad domum. de dol. & cont. &* licet domicilium post iudicium coeptum immutetur. *text. & Gl. in c. proposuisti. 19. verb. prævencus. hic.*

Ratione privilegii, Clerici etiam in minoribus ordinibus constituti, *c. 2. eod. ubi Dd. c. clerici. 8. de judic. regulariter coram Iudice Ecclesiastico tam à Clerico quàm Laïco conveniri debent: c. cum nobis ab homine. 10. de judic. c. cum sit generale. 8. c. si diligenti. 12. c. cum contingat. 13. hic. nec ei possunt tunc renunciare. d. c. si diligenti. 12.*